

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Maročnina za Jugoslavijo: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravištvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici šte. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

Leto XIV.

Telefon št. 2552.

Ljubljana, v soboto, 22. avgusta 1931.

Telefon št. 2552.

Štev. 95.

Izlet naših gospodarstvenikov na praški velesejem.

Kakor smo že poročali, organizira Zavod za pospeševanje zunanje trgovine za začetek septembra izlet naših gospodarstvenikov na praški velesejem. Potni načrt in program bivanja v Pragi je izdelala novoustanovljena Češko-jugoslovanska gospodarska zbornica, katere je pri sestavljanju programa v resnici napravila vse, da bi bilo bivanje naših gospodarstvenikov v Pragi in Čehoslovaški čim prijetnejše in koristnejše.

Z nedavno ratificirano tarifno pogodbo in veterinarsko konvencijo med Čehoslovaško in našo državo je inavgurirana nova perijoda v naših trgovinskih odnosih z bratsko Čehoslovaško in ona nam je, kakor znano, prva odobrila preferencialne carine za naše poljedelške produkte, s čemur je priznana upravičenost naših naporov in svrha olajšanja sedanje težke krize naše domače agrarne proizvodnje. Znano je dalje, da je bilo s posredovanjem Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine prodanih prvih 5000 vagonov naše letošnje pšenice v Čehoslovaško ter da bo mogoče potom te zveze, ki jo ima Zavod, plasirati še večje količine raznih naših agrarnih produktov v Čehoslovaško.

Po svoji ekonomski strukturi se Čehoslovaška in naša država zelo srečno izpopolnjujeta. Čehoslovaška potrebuje velike količine žitaric, sadja, vina, živine, tobaka, torej baš one predmete, katere mi lahko dobavljamo cenenim vodnim putem v odlični kvaliteti. Na drugi strani je znano, da je v Čehoslovaški industrija odlično razvita ter da ona konkurira s kvaliteto svojih proizvodov tudi na daljnih tržiščih, kjer se srečuje z vedno večjim uspehom tudi z najbolj naprednimi industrijskimi državami. Končno mi lahko krijemo svoje potrebe v Čehoslovaški baš v onih predmetih, v katerih je naša potrošna publika navezana na uvoz.

Udeležnikom ekskurzije bo dana možnost, da bodo prišli izvozniki naših agrarnih produktov v direktno zvezo s kupci in importerji v Čehoslovaško, a naši importerji se bodo lahko spoznali na licu mesta s čehoslovaškimi producenti in njihovimi proizvodi.

Baš zadnji svetovni politični dogodki so dokazali, da so ekonomski interesi naše države popolnoma identični z onimi zavezne nam Čehoslovaške, katera mora kot mlada slovanska država v centralni Evropi izvajati ekonomsko politiko, katero nam diktira aktualna ekonomska situacija, t. j. čim jačje in čim tesnejše zveze s politično enako orijentiranimi državami centralne Evrope. To pa je v konkretnem slučaju znatno olajšano baš vsled srečnega izpopolnjevanja ekonomskih struktur naših držav.

Pri nas se zelo često čuje — in mislimo, da nam hočejo to tendenciozno sugerirati — da je bilo Čehoslovaški samo do čim intenzivnejšega izvoza njenih industrijskih proizvodov v našo državo ter da ona sprečuje vsak večji izvoz naših agrarnih proizvodov. Na kak način pa je Čehoslovaška dobivala naše agrarne produkte, na kojih uvoz je ona navezana? Do sedaj v največji meri s posredovanjem tujih gospodarskih centrov in ne naravnost, a v ti pogrešni organizaciji naše izvozne trgovine moramo iskati razloge naših slabših rezultatov v pridobivanju čeških tržišč.

To našo trditev bomo dokazali s sledečim neizpodbitnim argumentom: Čehoslovaška uvaža vse potrebne poljedelške proizvode iz držav, s katerimi ima

pasivno trgovinsko bilanco in katere stoje tarifarno znatno slabše. Tako uvaža ona velike količine žitaric iz Nemčije, Poljske, Zed. držav. Sev. Amerike, Argentine in Kanade, živino in prašiče iz Poljske, ribe iz Nemčije in Nizozemske. Ali si je mogoče predstavljati, da bi Čehoslovaška, ki vodi racionalno trgovinsko politiko, preferencirala uvoz iz teh držav, s katerimi bi popravila svoj pasivni odnos v onem času, ko bi te produkte enake kvalitete mogla kupovati naravnost pri nas?

Kakor hitro smo započeli organizacijo naše žitne trgovine, takoj je postala Čehoslovaška dobri kupec naših proizvodov. Prva večja prodaja letošnje žetve pšenice je bila namenjena v Čehoslovaško. In takoj, ko bomo tudi izvoz živine in živinskih proizvodov dobro organizirali, smo lahko uverjeni, da bo zopet postala Čehoslovaška zelo dober trg tudi za naš izvoz.

Pot naših gospodarstvenikov v Prago je torej velikega pomena baš sedaj v začetku jesenske izvozne sezone, ker po obilni letini naših poljedelskih produktov bomo mi tam našli zelo dobre poslovne zveze, vsled česar tudi naši gospodarstveniki ne smejo smatrati te poti kot kak zabavni ali turistični izlet, temveč kot strogo poslovno potovanje.

Nedavno osnovana Češko-jugoslovanska, gospodarska zbornica, v katere odboru sede najpomembnejše osebnosti gospodarskega življenja bratske Čehoslovaške, je sestavila tak program za bivanje naših gospodarstvenikov v Pragi, da bodo tudi naši izvozniki in uvozniki našli najboljše prilike, da spoznajo čehoslovaško gospodarstvo. Ta poset spada baš v dneve, ko se bo vršil veliki praški jesenski velesejem, kjer bodo mogli naši gospodarstveniki ogledati si dovršeno izdelane produkte češke industrije, in njihovo bivanje v začetku jesenske sezone ter baš v onih dneh, ko je v glavnem dokončana žetev naših najvažnejših poljedelskih produktov ter ko čehoslovaški uvozniki iščejo predmete za kritje zimskih potreb svojih konsumentov.

Zavod za pospeševanje zunanje trgovine bo imel za časa bivanja naših gospodarstvenikov v praški trgovski in obrtni zbornici propagandna predavanja za naše izvozne predmete in ker istočasno razstavlja naš Trgovski muzej na praškem velesejmu kolekcijo naših izvoznih predmetov, se našim izvoznikom v resnici nudi prilika, da se lahko okoristijo s to propagandno prireditvijo Zavoda.

Skupen odhod je določen na dan 6. septembra ob 12:01 iz Ljubljane ali ob 15:45 iz Maribora preko Graza, Linza v Prago, kamor dospoje dne 7. septembra ob 6:25. V Pragi si bodo ogledali razen velesejma še Velenakupno združenje zadrug, »Kooperativo«, nakupno centralo zadrug, klavnicno in celi niz znanih industrijskih podjetij. Sestali se bodo z uvozniki živine in posebne informativne seje se bodo vršile v Centralni zajednici poljedelskih zadrug ter v Trgovsko-obrtni zbornici. Dne 9. septembra se bodo vršile ekskurzije v Plzen, Roudnice, Brandis u. L., Dražice in Uhrinaves, tako da si bodo naši gospodarstveniki lahko ogledali Skodove zavode ter mestno pivovarno v Plznu, tvornico gospodarskih strojev v Roudnicah, Meliharove tvornice gospodarskih strojev v Brandisu u. L., postajo za oplemenitenje sladkorne pese ter selekcijske niranje žitaric, oni pa, ki bodo odšli na

ekskurzijo v Uhrinaves, si bodo lahko ogledali ureditev šolskega zavoda agromske visoke šole in Zavoda za ekonomizacijo dela v poljedelstvu, videli bodo lahko vzorno veleposestvo in njegove pivovarne ter tvornice alkohola.

Se bolje bodo spoznali češke gospodarske institucije in industrijska podjetja udeležniki ekskurzije, ki bodo dne 10. septembra obiskali Hradec Kralove in Pardubice, ali ki se bodo naslednjega dne odločili za ekskurzijo v Zlin, Brno ali Olomuc, ker bodo imeli priliko spoznati najvažnejša industrijska središča Čehoslovaške, tako industrijo pohištva, cikorijske, glasbenih instrumentov, znamenite tvornice »Bata«, vzorno moravsko vas v Prikovu, poljedelsko razstavo v Olomucu, livarno strojev Viterle in Kovarik in tekstilne tvornice v Brnu. 12. septembra je določen za obisk Bratislave, z njenimi skladišči in silosi, mesto samo pa igra veliko vlogo v izgradnji zvez med Jugoslavijo in Češko. Prihod v Beograd je dne 13. septembra preko Budimpešte ali pa v Zagreb preko Koprivnice.

Prispevek za vse potovanje s prevozom in oskrbo znaša 2550 Din, lahko pa se plača tudi sam prevoz, oskrba pa na lastne stroške. Podrobne informacije o vsem daje Propagandistična sekcija Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine, Beograd, Njeguševa 5, ki sprejema prijave do 25. t. m.

Z ozirom na bogat in poučen program bivanja naših gospodarstvenikov v Čehoslovaški, apelira Zavod za pospeševanje zunanje trgovine na naše zbornice in izvoznike, zadrugne organizacije ter gospodarske korporacije, da sodelujejo v čim večjem številu na tej ekskurziji. Uverjeni naj bodo, da bo z uspostavitvijo direktnih zvez s to bratsko slovansko državo naš izvoz zelo napredoval, kar bo v korist našim gospodarskim interesom.

Izvoz sadja v ČSR.

Centralna komisija za sadje pri ministertvu za trgovino in industrijo sporoča, da letos razmere na sadnem trgu na Čehoslovaškem niso tako ugodne za izvoz kakor lani in da je zato izvoz sadja na Čehoslovaško otežkočen. Po eni strani je kapaciteta čehoslovaškega trga padla zaradi splošne gospodarske krize, ki slabi potrošnjo, kupcev. Po drugi strani pa je letos pridelek sadja, zlasti hrušk, jabolk in sliv, na Čehoslovaškem zelo dober, čeprav je več milijonov debel trpelo od mraza. Lani so naši izvozniki polnili tržišča manjših mest na Čehoslovaškem, letos pa se iz notranjosti države, posebno iz Slovaške, vozi sadje na večja tržišča. Razen tega prihaja na Čehoslovaško tudi madžarsko sadje. Madžarsko sadje nam je konkurenčno, to konkurenco pa moremo premagati, ker je naše sadje po kakovosti vsekakor boljše od madžarskega.

Popolnoma zagotovljena je prodaja smederevskega grozdja na Čehoslovaškem, ker je po njem veliko povpraševanje. Zanj se lahko dobe ugodne cene. Izvozniki sadja bodo na Čehoslovaškem dobili dober trg, če bodo tja pošiljali slive, posebno prvovrstne in debelo blago z mahom in odporno proti pokvari ter okusno paketirano. Toda poslati ga morajo hitro. Ta hitrost pa ni potrebna pri grozdju, ker gre za to, da pride blago popolnoma nepokvarjeno na trg, za slabše blago pa ni ugodnega konsuma, vrhu tega tudi ne dovolijo prodaje slabšega sadja zdravstvene oblasti. Potrebno je to tudi zaradi konkurence; zato je treba pri vseh vrstah sadja paziti na to, da tara pri paketiranju ne bo znašala več ko 10%, zlasti ne pri pošiljkah od 15 do 17 kg.

Razlastitev velešum

(Nadaljevanje.)

§ 25. zakona govori pač o tem, da agrarni subjekti morejo biti tudi država, samoupravna telesa (torej tudi banovine) in pravne osebe s splošno koristnimi svrhami, kadar se gre za podmiranje njihovih potreb. Gotovo se ta paragraf nanaša tudi na velešume: saj to je bil sigurno namen zakonodajalca, če tudi ta § 25. stoji v taki zvezi zakona, da bi se moglo tudi drugače sklepati in četudi sam § 24. govori izrecno o agrarnih subjektih glede velešum. Toda v zvezi z drugimi določbami zakona ne bode težko tudi pravna lica iz § 25. smatrati kot agrarne subjekte za velešume, tembolj, ker § 24. govori splošno o pravnih licih, med katere spadajo tudi v § 25. navedeni agrarni subjekti. Državne oblasti imajo tedaj v zakonu dovolj opore, da pri dodelitvi velešum upoštevajo kot agrarne subjekte tudi banovine, ki nudijo dovolj sigurnosti za pravilno šumsko gospodarstvo. Bilo bi umestno, da si država potom banovin obdrži ingerenco na dodeljene velešume; pred vsem se bode na ta način ojačala finančna baza banovin, razen tega pa bodo banovine mogle podmirivati potrebe prebivalstva po šumskih produktih v naturi potom že osnovanih pašniških in gozdskih zadrug na šumskih kompleksih, ki so posebno pripravi v ta namen. S stališča umnega šumskega gospodarstva pa je gotovo umestno, da substanca velešum ostane v roki, na katero imajo državne oblasti, ne samo šumarske oblasti, neposredni vpliv.

Tudi Spiller-Muys v svoji razpravi o agrarni politiki in agrarnih operacijah v Sloveniji (Gozdarstvo v Sloveniji 1931) daje prednost zemljiškim zajednicam pred zadrugami, osnovanimi na podlagi zadrugnega zakona; v svojih izvajanjih stran 86 pravilno zahteva ohranitev obstoječih zajednic s tem, da se na eni strani zakonito zaščiti gospodarski objekt — pašnik, gozd, planina — pred neracionalno odtujitvijo, obremenitvijo ali celo razdelitvijo, na drugi strani pa, da se prepreči povečini le spekulativno odprodajanje deležnih pravic kot bistveni del dotičnega upravičenega posestva. To slednje se doseže pred vsem na ta način, da se zaznamuje v zemljiški knjigi neločljivost deležne pravice od upravičenega posestva, kar je n. pr. že izvršeno pri Meščanski korporaciji Kamnik. Tudi druga literatura n. pr. Endres: Forstpolitik stoji na stališču, da gozdarske zadruge, osnovane na podlagi zadrugnega zakona, niso primerna oblika za šumsko gospodarstvo. Sedaj na novo osnovane zadruge imajo tudi to pogoško, da nimajo nikake zveze z gospodarsko potrebo posameznega deležnika; torej po pravilih bi se užitek v naravi moral enakomerno razdeliti na vse deleže. To gotovo ne odgovarja namenu zakonodavca, ki ga je izrazil v odstavku drugem § 24. zakona: ta določa, da se razlastijo šume, kolikor so potrebne za pašo, preskrbovanje s kurivom in gradbenim lesom ter lesom za hišno industrijo. Na novo osnovane gozdne zadruge ne predvidevajo, da se je treba ozirati na navedene gospodarske potrebe posameznih deležnikov. Cit. § 24. dalje v odstavku drugem govori o ostalih gospodarskih potrebah; to besedilo je povsem nejasno in megljeno; brez dvoma pa zakonodavec ni imel pred oči, da se velešume razlaste tudi v svrhu lesne trgovine in lesne industrije. Pravila osnovanih zadrug pa ne izključujejo, da bodo dodeljene šume

Nadaljevanje na 4. strani.

Davek na poslovni promet.

Nov razpis generalne direkcije davkov.

Davčni oddelek finančnega ministrstva je razposlal vsem ministrstvom in oddelkom finančnega ministrstva ter vsem finančnim direkcijam okrožnico glede razlage nekaterih odredb zakona o skupnem davku na poslovni promet. Ta razlaga se glasi:

1. Z okrožnicami davčnega oddelka glede zakona o skupnem davku na poslovni promet je pojasnjeno, kdaj bodo blagajne za nabave državnim in samoupravnim ustanovam zadržale davek na poslovni promet. Po teh okrožnicah se morajo v celoti ravnati, kadar gre za vprašanje nabav posameznih stvari kot takih.

2. Toda v zadnjem času je davčni oddelek dobil vprašanja, kako se bo ravnovalo z izplačili za usluge, ki jih napravijo n. pr. odvetniki, zdravniki, podjetniki, obrtniki in dr. državi in samoupravnim ustanovam izven službe. Glede na to se razglasa, da se v takih primerih, ko gre izključno za usluge, kakor n. pr. pri zastopanju pred sodiščem, pri izdelavi načrtov, pri zdravljenju bolnikov, pri delih mehanikov za popravilo strojev, ključavničarjev za popravilo ključavnic in podobnega, mora plačati enodstotni davek kakor dozdaj. Če se pri izvršitvi pogojenih uslug obenem porabi material, n. pr. žica pri uvedbi elektrike, cevi za napeljava vodovoda in podobno, je treba pomisliti:

a) ali je tisti, ki v konkretnem primeru vrši vlogo potrošnika, predelovalec materiala ali dobavljač;

b) ali je ta material vobče podvržen enodstotnemu ali skupnemu davku na poslovni promet. Če oseba, ki ji je poverjena izvršitev usluge, predeluje svoj material, se na celokupni trošek plača enodstotni davek. Če rabi material brez predelave, ni podvržen skupnemu davku, n. pr. če vrtnar iz cvetja po čl. 34 do 43 napravi vence, tedaj rabi svoj material, ki je podvržen skupnemu davku, pa ga predeluje in dodeluje, torej troši, plača davek za celokupno potrošnjo.

Podjetnik, ki mu je poverjena gradnja betonskega mostu, bo plačal enodstotni davek, ker pri tem ne gre za dobavo cementa in jekla (čeprav je na to že plačan skupni davek, nego za izdelavo novega predmeta (mostu), ki po tarifi ni vsebovan v skupnem davku. Ali pa, če tak podjetnik prevzame nalogo, da na že postavljenih drogih samo montira, čeprav svojo lastno železno mostno konstrukcijo, ne da bi pri tem kaj dodelaval, plača enodstotni davek samo na vrednost usluge, ne pa na vrednost te mostne konstrukcije, ker je zanj davek že plačan pri uvozu, on pa ni pri njej ničesar dodelaval, predelaval ali popravil.

Če pa mora tako konstrukcijo monter samo taliti in zakovati posamezne železne dele, se mora na vso vsoto plačati enodstotni davek, ker je dodelaval nov predmet, za katerega še ni plačan davek in ki je podvržen skupnemu davku. Če pri montiranju vrši samo neznatna popravila, se na vrednost konstrukcije ne plača enodstotni davek.

3. Podjetnik, ki prevzame gradnjo ceste ali ulice, bo plačal en odstotek celokupne vsote, ker gre za uslugo, ki se izvrši z gradnjo ali dograjevanjem novega objekta (ceste, ulice), ki ni vsebovan v skupnem davku. Razen tega se bo odtegnil enodstotni davek od celokupne vsote tudi od podjetnika, ki je prevzel gradnjo hiše, ker gre za izvršitev predmeta, ki ni vsebovan v skupnem davku.

Na material, potreben za gradnjo hiše (opeka, les, cement itd.) je sicer plačal davek izdelovalec, če pa bi podjetnik te predmete dobavil kot take državi, se mu ne bi smel odtegniti enodstotni davek v zmislu okrožnice št. 23.123-31, toda on ne dobavi teh predmetov državi kot taki, nego hišo, v katero so ti predmeti potrošeni, po rubriki 10 tarif. skupnega davka pa je davek plačan samo od potrošnika. Zato mora na celokupni omenjeni predmet, za katerega je bil material porabljen, plačati enodstotni davek.

Mehanik, ki mu je poverjeno, da popravi pisalni stroj in mora v svrhu pravičnega funkcioniranja izmenjati sestavni del stroja, plača enodstotni davek

samo od vrednosti usluge, ne pa vrednosti tega sestavnega dela, ker je pri tem sestavnem delu pri samem stroju nekaj malega ali pa sploh nič predelal ali dodelal. Ali pa: na ladji, odnosno v tovarni se pokvari stroj. Podjetnik, ki mu je poverjeno popravilo, plača en odstotek davka od vrednosti usluge, če je pri tem popravilu izmenjal kateri sestavni del stroja; če je pri tem dodelaval, pa plača na popolno vrednost en odstotek. Po tem davku se odtegne na celokupno vsoto, ne pa samo na vrednost usluge, če gre za zlivanje in zakovanje.

5. Če pa gre za izvršitev del izključno z materialom, ki je vsebovan v odredbah v skupnem davku, se vobče ne odtegne enodstotni davek. N. pr.: direkcija železnice razpiše ofertalno licitacijo, v kateri izroči delo najugodnejšemu podizvedniku, da z usnjem prevleče sedeže 50 potniških vagonov. Ker je po tarifi št. 370-480 v davku na poslovni promet mišljena tudi vsaka predelava usnja (čevljarska, sedlarska, tapetniška itd.) in je ves davek plačan že pri tovarnarju

usnja, se davek ne bo vnovič plačal. Isto velja tudi za čevljarje in za ostale ljudi, katerih usluge sestojijo v predelovanju usnja.

Vse to velja tudi za osebe, katerih usluge sestojijo v predelovanju tkanin, ker je tudi pri predelovanju raznih vrst tkanin in bombaža, volne, lanu in svile po tarifi 227-358 mišljena vsaka predelava tkanine, razen tega so v skupnem davku vsebovane tudi usluge kolarjev, mizarjev (tar. št. 510-624), steklarjev in slikarjev (tar. št. 236-321), krojačev (tar. št. 227-287) in mlinarjev, zaradi česar se pri plačilu njihove usluge ne sme odtegniti enodstotni davek na poslovni promet.

6. V kolikor posamezna oblastva na podlagi te okrožnice ne bi v konkretnih primerih vedela, ali je treba davek pobirati ali ne, naj se s potrebnimi podatki obrnejo na davčni oddelek po navodilo.

S tem se razveljavita dve predzadnji okrožnici št. 48.024-31, ker nista v soglasju s kasnejšimi odredbami.

Olajšave pri odmeri poslovnega davka malim obrtnikom.

Priprave za uvedbo novega sistema določanja osnove za davek na poslovni promet na podlagi sporazuma z obvezanci za tri leta.

Na podlagi odredb člena 21. uredbe o skupnem davku na poslovni promet je drinska finančna direkcija v Sarajevu izdala okrožnico glede uvedbe načina odmere davka na poslovni promet za male obrtnike na podlagi dogovora za tri leta. Uvedba tega načina odmere poslovnega davka je načelne važnosti za vse male obrtnike v naši državi, ki so tudi po reformi davka na poslovni promet ostali nadalje obvezanci za ta davek.

Ze člen 6. zakona o davku na poslovni promet iz l. 1922. vsebuje določbo, da more finančni minister s pravilnikom uvesti plačevanje tega davka na podlagi sporazuma z obvezancem. Ta sistem se za časa veljavnosti starega zakona navzlic zakonski pooblastitvi ni nikdar uvedel. V uredbi o skupnem davku na poslovni promet pa se je finančni minister poslužil te pooblastitve. Člen 21. te uredbe namreč določa, da se davčni obvezanci, ki niso dolžni voditi knjige opravljenega prometa, lahko oprostiti vsakoletnega predlaganja prijavi in ocen pred davčnim odborom, in sicer na ta način, da se davčna osnova (promet) ugotovi sporazumno z davčnimi obvezanci, in sicer individualno ali kolektivno za največ tri leta. Kolektivni (skupni sporazumi) se lahko sklepajo le s pripadniki istovrstne gospodarske panoge (skupine). O ugotovljenem sporazumu se ima sestaviti zapisnik, ki stopi za dogovorjeno dobo namesto vsakoletno prijave prometa. Na podlagi takega sporazuma, ki ga potrdi višja davčna oblast, morajo potem dotični obvezanci plačevati davek četrtletno. Končno določa uredba, da se more tako sporazumno določevanje osnove izvajati šele od 1. januarja 1932 naprej.

PREGLED NAŠE ZUNANJE TRGOVINE IN BODOČE SMERNICE NAŠE GOSPODARSKE POLITIKE.

»Slovenec« piše o novi študiji gen. tajnika Zbornice TOI g. Ivana Mohoriča naslednje:

»Pregled naše zunanje trgovine in bodoče smernice naše gospodarske politike«.

To je naslov najnovejši publikaciji glavnega tajnika ljubljanske Zbornice za TOI g. Ivana Mohoriča, ki je pravzaprav referat pisca na 8. kongresu gospodarskih zbornic, ki se je vršil lani v Beogradu. Avtor z njemu lastno preciznostjo in vpoglednostjo obravnava našo zunanjo trgovino in ves naš gospodarski položaj, nadalje se obširno peča z deležem tujih držav v naši zunanji trgovini in analizira trgovinske bilance s posameznimi državami (posebej industrijske države in balkanske države). V naslednjih poglavjih obravnava vprašanje prodajnih cen agrarnih proizvodov, investicijsko delavnost v jugoslovanskem gospodarstvu in prometni problem naše zunanje trgovine. Vsa iz-

Ta sistem, ki je v veljavi tudi v drugih državah (n. pr. v Avstriji kot Alfindungssystem) omogoča zlasti pri malih obrtnikih enostaven način ugotavljanja davčne osnove. Okrožnica drinske finančne direkcije vsebuje v tem pogledu naslednje zanimive podrobnosti:

Davčni obvezanci, ki se jim sporazumno ugotovi davčna osnova, smejo biti vsekakor le najmanjši obrtniki z najmanjšim prometom. Sem seveda ne spadajo tisti davčni obvezanci, ki so oproščeni plačevanja skupnega davka na poslovni promet, t. j. tisti, pri katerih gre za promet z blagom, ki ga sami izdelujejo in na katero je že plačan skupni davek od drugega davčnega obvezanca, kakor tudi ne tisti, ki imajo letnega prometa nad 500.000 Din. Med davčne obvezance, s katerimi bi se sklenili taki dogovori, spadajo naslednji obrtniki: avtomobilski mehaniki, brivci, ključavničarji, likarji perila, dimnikarji, zidarji, zlatarji, zobni tehniki, instalaterji vodovoda, plinske in električne razsvetljave, kotlarji, lončarji, kovači, krznarji, krojači (le-ti od popravil in obrnitev oblek), kleparji, opankarji, puškarji, tkalci, strugarji, vrvarji, urarji, kroveci in tako dalje.

Da se izvedejo ti dogovori, ki bi dali temelj za pravilno odmero tega davka, se bodo izdala primerna navodila prvostopnim davčnim oblastvom in zbornicam, da se izrazijo o tem, kako bi se ti dogovori mogli izvršiti najprikladneje. Da se bo vprašanje ugotovitve osnove za odmero skupnega davka na poslovni promet enotno in v isti obliki rešilo za vse obrtnike, bodo zbornice o tem razpravljale na skupni konferenci in potem podale svoje mnenje.

vajanja so podkrepjena s številnimi statističnimi podatki, katere je avtor še dopolnil s podatki za najnovejše čase po kongresu. Statistične tabele, ki so priložene knjigi, obravnavajo deleže posameznih držav v naši zunanji trgovini. Sestavljene pa so tako, da omogočajo nadaljnje vpisovanje do leta 1935, kar bo dobro služilo vsem čitateljem knjige. Statistični pregled obsega vse države, s katerimi imamo trgovske zveze, število teh je že naraslo na lepo vsoto 107. Knjiga je redkost v naši gospodarski literaturi, katera obravnava le premalo domače probleme, katerim je treba posvetiti več pažnje kot doslej. Da je knjiga strokovno na višku, jamči ime avtorja, ki je splošno znan gospodarski strokovnjak.

VIKTOR MEDEN

veležanjarna, tvornica likerjev, rum, vinjaka in brezalkoholnih pijač
Ljubljana, Celovška c. 10

Po svetu

Obiskovalcem jesenskega ljubljanskega velesejma. Uprava ljubljanskega velesejma je tudi letos izdala kakor druga leta permaentne legitimacije in sicer po Din 30. Z njimi je združena udobnost polovične voznine pri potovanju na velesejem in na povratku. Pri odhodu postaji je treba kupiti celo vozno karto in istočasno dati žigosati legitimacijo. Velesejem obisk potrdi, nakar se da pri povratku žigosati na postajni blagajni v Ljubljani legitimacijo, vozni listek pa velja potem za brezplačni povratek nazaj. Zato pri prihodu ne oddajte karte postajnemu vratarju, ampak jo dobro shranite. Legitimacija mora biti od imetnika lastnoročno podpisana. Legitimacije se dobe v vseh večjih krajih po celi državi, naroče se pa lahko z dopisnico pri velesejskih uradih. Za zdrava in cenena stanovanja v hotelih in privatno je preskrbljeno.

Med Sušakom in vsemi kraji Francije se otvori s 15. t. m. telefonski promet po odredbi prometnega ministrstva od 31. julija t. l.

LUD. ŠTRUKELJ
SPECIJALNI ATELJE ZA SPLOŠNO
ČRKOSLIKARSTVO
LJUBLJANA, CELOVSKA C. 14
(NASPROTI VELESEJMA)

Preveč je vsega. Žitna produkcija sveta je po računih londonskega »Sunday Express« tako velika, da bi zadostovala za preskrbo vsega človeštva, tudi če bi se letos in v bodočem letu nič ne pridelalo. Sladkorja je za 6 milijonov ton preveč (letna produkcija 25 do 28 mil. ton). Produkcija kave se ceni letos na 26 milijonov vreč, to je še enkrat toliko kot znaša poraba. Tudi čaja, kava, bombaža itd. je preveč.

Razstava poštne uprave na jesenskem velesejmu v Ljubljani od 29. avgusta do 9. septembra t. l. Oddelek direkcije pošte in brzojava na tujsko-prometni razstavi bo po svoji aktualnosti zadivil vsakega obiskovalca. Poštna uprava namerava postaviti v obrat razne stroje, prav tako pa tudi podati našemu občinstvu nekaj praktičnih migljajev, kaj je treba za brzo odpravljanje pošte. Občinstvo bo nazorno videlo delovanje modernih brzojavnih strojev, metodo modernega markiranja, odpravo pisem v vsem razvoju in slično. Tu bo šele razumelo ves notranji komplicirani stroj poštne poslovanja ter se bo čudilo preciznosti, s katero danes že ta stroj deluje. S to razstavo bo obenem razstavilo tudi filatelistično društvo po svojih članih bogate zbirke svojih znamk.

Izvoz opija. V prvi letošnji polovici je bilo izvoženega iz Jugoslavije 11.024 kg surovega opija. 8291 kg je šlo v U. S. A., 1920 kg v Francijo, 225 kg v Nemčijo, 200 kg v Norveško, 170 kg v Češkoslovaško, ostanek v Ogrsko, Avstrijo, Italijo, Poljsko in Holandijo. Na hamburški borzi je notiral 1 funt surovega opija (turška tipa) 7 do 9 šilingov, kvaliteta 12% morlija. V zadnjih mesecih so cene vobče padle pod 7 šilingov, na 6-9.

Panika na bombaževih borzih je povzročila tako nizke cene, kakor jih ni bilo že 22 let.

Trgovska pogodba med Grčijo in Romunijo je bila pred par dnevi podpisana. Vsa med obema državama v zadnjih letih tekoča vprašanja so bila v prijateljskem smislu rešena.

Bombaža v USA naj se pridelata samo dve tretjini; tako se glasi resen predlog iz države Mississippi. Namesto 15.584.000 bal bi se jih pridelalo samo ca 10 milijonov in kriza bi bila odstranjena.

Obiskovalcem jesenskega ljubljanskega velesejma, ki traja od 29. avgusta do 9. septembra, je dovoljena na parobrodih Jadranske plovibne in Dubrovačke plovibne udobnost, da se lahko z vozno karto nižjega razreda vozijo v višjem razredu. Na parobrodih brodarskega društva »Boka« pa imajo 50% popust. Te ugodnosti daje samo sejmska legitimacija od 20. avgusta do 20. septembra.

Telefonske prilike v Dravski banovini.

(Referat tajnika g. Kajzerja na obnem zboru Zveze trgovskih gremijev.)
(Nadaljevanje.)

Krediti.

Že uvodoma sem omenil, da je akcija Zveze pred dvema leti naletela na finančne ovire. Direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani je izjavila, da je instalacija telefonov proti v pravilniku predpisani instalacijski pristojbini nemogoča, ker so izčrpani za to namenjeni krediti.

Po informacijah, mora direkcija pošte in telegrafa odpremljati ministrstvu v Beograd vse instalacijske pristojbine; vzdržuje pa direkcija telefonski promet in vrši instalacije iz rednih kreditov ministrstva za zgradbe.

Ti krediti pa so nizki in ne zadoščajo za instalacijo novih telefonov, če bi se hotelo ugoditi vsem številnim prosičcem za telefon, po določbah pravilnika. Iz tega razloga je tudi povsem razumljiv zagovor direkcije, ki je izjavila, da prošnjam prosičev za telefon ne more ugoditi, dokler nima za nabavo materiala potrebnega kredita.

Torej leži eden izmed glavnih vzrokov nevdržnih telefonskih razmer v Dravski banovini tudi v finančnem vprašanju, ki pa ne bi smelo biti eno izmed glavnih povodov, ki ovirajo razvoj, pa tudi brezhibno poslovanje telefona.

Da se odstrani ta ovira, iz katere sledijo, kakor smo dokazali, vse druge ovire, je v interesu države same, da uredi tudi vprašanje kreditov direkcijam v svrhu instalacije novih telefonov.

Mnogo bi se pripomoglo k ureditvi tega vprašanja, če bi instalacijske pristojbine in vse telefonske naročnine ostale direkciji, ki bi jih morala poleg primerne kredita od strani ministrstva uporabiti za upostavitve novih telefonskih vezí.

Prepričan sem, da bi se z odpravo teh glavnih ovir, to je s pravilno ureditvijo instalacijskih pristojbin, s smoteno in pravičnejšo ureditvijo naročnine in vprašanja financiranja novih in vzdrževanja starih telefonskih vezí, — znatno zboljšal telefonski promet.

Uprava pošte, telefona in telegrafa.

Po podatkih, ki jih je zbrala Zveza, je imela direkcija pošte, telegrafa in telefona v Ljubljani iz telefonskega prometa 91 milijona Din dohodkov.

V letu 1929/30 so znašale instalacijske pristojbine v Dravski banovini 500.000 dinarjev, ki so bile pa predane državnim blagajni.

Direkcija pošte in telegrafa v Dravski banovini zahteva v svojih predlogih zadostne redne in izredne kredite za instalacijo telefonov in spopolnitev telefonskega omrežja in sicer v vsoti 18 milijonov dinarjev, vendar pa je v državnem proračunu odobreni kredit dosledno nižji in znaša le povprečno nekaj nad 2 milijona dinarjev.

Uvaževati je treba pri tem, da s kreditom nekaj nad Din 2.000.000 — ni mogoče ugoditi zahtevam interesentov, če znašajo napram temu potrebe znatno več in se odpremljajo poleg tega tudi instalacijske pristojbine v Beograd.

Potreba slovenskega trgovstva v telefonskem pogledu.

Gospodarsko življenje ustvarja iz dneva v dan nove potrebe, pa je treba zato zlasti v komunikacijskem oziru slediti hitrim korakom gospodarskega razvoja. Nevšečne telefonske razmere, ki vladajo že nekaj let v Dravski banovini, so povzročile znaten zastoj v razvoju telefonskega prometa.

Zato se je zbralo tekom zadnjih dveh let mnogo zahtev trgovstva po novih medkrajevnih telefonskih zvezah, obnovi starih aparatov, napeljav itd.

Kakšne so potrebe našega trgovstva v pogledu telefonskega prometa, dokazujejo sledeči po Zvezi zbrani podatki:

1. Vpostaviti bi bilo nove telefonske postaje:

Sv. Miklavž pri Ormožu,
Železniška postaja v Konjicah,
Železniška postaja v Hodošu, radi velikega tranzitnega prometa.

Železniška postaja v Križevcih v Prekmurju, Velikih Dolencih, Dobrovniku in Bogojini v Prekmurju,

Lukovici,
Moravčah.

2. Potrebna bi bila nočna telefonska služba:

V Ormožu,
Kamniku,
V Murski Soboti (celodnevna ob nedeljah in praznikih ter nočna služba).
V Ptuj (nočna in nedeljska služba).

3. Potrebna bi bila izmenjava telefonskih aparatov in vodov:

Aparati so stari in niti za loco promet uporabni pri centralah:

Krško,
Laško (izmenjava z aparati za medkrajevne pogovore),
Litija,

Celje (zlasti slab je vod Jesenice—Ljubljana in Ljubljana—Celje),
Rakek—Ljubljana (izmenjava voda),
Ljutomer—Maribor (izmenjava voda),
Ormož (stari aparati).

4. Potrebne bi bile nove medkrajevne telefonske zveze:

Ljubljana—Beograd,
Ljubljana—Zagreb,
Ljubljana—Sušak,
Maribor—Zagreb,
Ljubljana—Celje,

Jesenski velesejem v Ljubljani.

Jesenski ljubljanski velesejem od 29. avgusta do 9. septembra bo kaj zanimiva prireditve. Vse je skrbno pripravljeno, z ljubeznijo in največjo vestnostjo. Zato je tudi upravičeno upanje, da bo uspeh popoln. Poleg splošnega vzorčnega velesejskega oddelka za trgovino, obrt in industrijo, kjer se bodo sklepale kupčije zlasti v strojni in tehnični pripravi, pa tudi v drugih številnih sezonskih predmetih, ki jih bodo razstavile številne tvrdke, bo letos še cela vrsta razstav:

I. Tujskoprometna razstava, ki bo obsegala propagandni del, strokovno-poučni del in tehnični tujskoprometni del.
II. Razstava slovenskih mest.

III. Kmetijska razstava, ki bo obsegala strokovno poučni kmetijski oddel, sirarsko in mlekarstvo razstavo, razstavo jaje, čebelarstvo razstavo in sejem za med, zelenjadno razstavo, vinsko razstavo in razstavo poljedelskih strojev in orodja, perutninarstvo razstavo in razstavo kuncev.

IV. Higijenska razstava.

V. Novodobno gospodinjstvo, ki bo obsegalo stanovanje po načelih smotrenega gospodinjstva zgrajene hiše, opravljanje hišnega dela, uporabo tvarine po narodno-gospodarskih načelih, nakupovanje, gospodinjstvo knjigovodstvo, obleka gospodinje, štedenje z zdravjem, telesnimi in duševnimi močmi gospodinje, domačo lekarno in svoji k svojim.

VI. Obrtna razstava.

VII. Razstava domače obrti.

VIII. Razstava pohištva, stanovanjske, hotelske in gostilniške opreme in

IX. Industrijska in obrtna razstava.

Vse te razstave bodo dale letošnjemu jesenskemu velesejmu tudi kulturno-gospodarsko obeležje. Vsaka razstava zase zasluži, da si jo bo vsakdo ogledal, ker bodo vse za vse sloje našega naroda velikega vzgojnega pomena.

Industrijski, obrtni in trgovski oddelki bosta nudila obiskovalcem najboljše priliko za nakup in naročila najraznovrstnejšega blaga. Posebno opozarjamo na krasno pohištvo, gospodarske stroje, stroje za obdelovanje lesa in druge stroje za najrazličnejšo uporabo, radio, blago galanterijo, bižuterijo itd. itd.

J. HLEBŠ
družba z o. z.

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 33

Soboslikarstvo in pleskarstvo

Vsa dela izvršuje z najmodernejšimi vzorci, točno po naročilu, solidno in pod garancijo

Ptuj—Maribor in drugimi telefonskimi postajami.

Loški potok—Čabar,
Loški potok—Nova vas pri Rakeku,
Nova vas—Sodražica odnosno Ribnica,
Stari trg—preko Prezida in Čabra do Delnice,

Novo mesto—Brežice,
Ljutomer—Maribor,
Sv. Jurij ob Ščavnici—Mala Nedelja in Veržej,

Loški potok—Sodražica,
Logatec—Hotedersica,

Ptujska gora—Ptuj ali Pragersko. (Denar za instalacijo so poslale že občine Ptujska gora, Cirkovce in Sv. Lovrenc na Dravskem polju in sicer 15.000 dinarjev.)

Direktna zveza Maribor—Zagreb.

5. Potrebna bi bila preureditev javnih telefonskih govorilnic:

v Krškem — (aparati so v poštemem lokalu in more poslušati pogovore vsak),
v Kamniku,

v Ribnici (telefonska celica je nameščena v poštemem uradu),
v Laškem,

Številne so tudi zahteve trgovstva po otvoritvi telefonskih relacij z inozemstvom. (Nadaljevanje prihodnjic.)

Ena tretjina bombaža se naj uniči.

Ta drastični predlog je poljedelski urad v Washingtonu dal guvernerjem 14. držav Unije, ki kultivirajo bombaž. Ena tretjina bombažnih nasadov morajo farmarji uničiti in polje prilagoditi za drugo kulturo. Na ta način bi se uničilo 4 milijone bal bombaža. S tem predlogom naj bi se pomagalo samim farmarjem, kajti na ta način bi se zmanjšal padec cen bombaža, ki so itak že daleko pod predvojnimi cenami. Kako kritična je situacija, je razvidno iz dejstva, da je poljedelski urad v Washingtonu stavil ta predlog, ker ima velikanske količine lanske letine na zalogi in ki jih hoče pustiti na trg šele leta 1932. Predlog gori omenjenega urada naj bi torej ščitil samo farmarje, ker se je bati naravnost katastrofalnega padca cen. Prva oficijelna cenitev letošnje letine bombaža je znašala 15.584.000 bal. Ta velikanski rezultat je presenetil vse, kajti največ se je cenilo, da bo 13.300.000 bal, mogoče tudi 14.000.000. Ako sedaj pomislimo, da je še na zalogi približno 9 milijonov bal, vidimo, da bo letos na razpolago ogromna vsota 24 in pol milijonov bal bombaža. Ako pomislimo še, da se na leto predela in porabi 11 milijonov bal ameriškega bombaža, vidimo, da je svetovni trg z bombažem za več kot leto dni že v naprej preskrbljen. Naravno je, da je ta novica vplivala porazno na vseh glavnih svetovnih tržiščih, zlasti v New Yorku, Liverpoolu in Manchesteru.

Poravnave in konkurzi.

Društvo industrijecev in veletrgovcev v Ljubljani je izdalo naslednjo okrožnico o otvorjenih in odpravljenih konkurzi in prisilnih poravnah izven konkurza za čas od 1. do 10. avgusta 1931.

A. OTVORJENI KONKURZI:

Primorska banovina: Hrvatska blagajna zadr. uknjižene sa naogroč. jam. »likvidaciji« Mirce na Braču.

Drinska banovina: Berić Ivan, Šabac.

Zetska banovina: Kolević Blagoje, Kpčani.

Dunavska banovina: Crnogorac P. Rajko, Bukovik; Hirsch Rihard, Debeljača, Simić Vladimir i brat, Smed. Palanka.

Moravska banovina: Industrija mermerskega »Venčec« iz Banja, predstavnici su: Milošević Jovan iz Banja i Lakić Ivan iz Beograda.

Beograd, Zemun, Pančevo: Miljković Dragoljub; Beograd, Molerova ul.; Trgovska kuća »Amerikan«, Leon D. Stajner, Beograd.

B. RAZGLAŠENE PRISILNE PORAVNAVE IZVEN KONKURZA:

Savska banovina: Fellingner Johan, Nikinac; Friedmann M., Zagreb; Hirschl Ladislav, Karlovac; Metropol d. d., Zagreb, za širenje filmske industrije; Sonnenschein Vilko, Kostajnica.

Dunavska banovina: Beker Henrik, Bačko Petrovo selo; Fabijan Ignjat i Sekelj Bela, delikatesa Vajdinger, Sombor; Leopold Eduard, Vel. Bečkerek; Klopfer Andrija, Subotica; Mandl Dezider, Sombor; Pavlović Vendel, Kula; »Piram«, trgovina kemijskih proizvodov, Brača Beneš i dr., Velika Kikinda; Stanković Aleksandar, Melenac; Širčer Josif, Velika Kikinda.

Beograd, Zemun, Pančevo: Friedmann Leopold, Zemun; Pančevačka kreditna banka d. d., Pančevo.

C. ODPRAVLJENI KONKURZI:

Drinska banovina: Balin Dušan i Katica Jovičić, Šid.

Vardarska banovina: Dimitrijević Trajko, Skoplje.

Beograd, Zemun, Pančevo: Perić Sima i sinovi i Stanojlović, Beograd; Sima Perić i sinovi, Rekovac, Sima Perić, Čukarica i Miladin Perić, Beograd.

D. ODPRAVLJENE PRISILNE PORAVNAVE:**

Savska banovina: Brodmann Vinko, Zagreb; Horvat Ivan, nakladna knjižara, Virovitica.

Dunavska banovina: Jovanović Steva i dr., Ruma; Paunović Brača, Melenac; Sivel Mihajlo, Srbobran.

Beograd, Zemun, Pančevo: »Amerikan«, trgovačka kuća, Leon Stajner, Beograd.

* Ostali podatki, n. pr. kdaj je ugotovitveni narok, katero sodišče je razglasilo konkurz (poravnava), kdo je konkurzal (prisilni) upravitelj, se izvedo v društvenem tajnistvu. ** Vzrok, zakaj je bilo postopanje odpravljeno, se izve v društvenem tajnistvu.

Priporoča se **Josip Bajde**

Gospodstvska cesta 12

Specijalna delavnica za generalna popravila klavirjev, poliranje, uglaševanje priznana najboljša.

Dobava-prodaja

Dobave. Direkcija državnega rudnika v Kaknju sprejema do 27. avgusta t. l. ponudbe glede dobave železne pločevine, 10.000 kg ovsa, 50 komadov ščetk, 500 kg firneža. — Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 27. avgusta t. l. ponudbe glede dobave ključavnic, okovov, verig, žag itd. — Direkcija državnega rudnika Vrdnik sprejema do 3. septembra t. l. ponudbe glede dobave 3000 metrov jeklenih vrvi. — Direkcija državnega rudnika Senjski Rudnik sprejema do 7. septembra t. l. ponudbe glede dobave 2400 kg bakrenih vrvi; do 8. septembra t. l. pa glede dobave zavor. — Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 10. septembra t. l. ponudbe glede dobave 2000 kg železne pločevine in 1000 kg žebeljev, 20 sodov švarcila, gum za avto, 2500 kg tračnikov. — Dne 9., 10. in 11. septembra t. l. se bodo vršile pri Upravi policije v Zagrebu licitacije glede dobave policijskih uniform. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.

Oddaja zakupa buffeta na postaji Arandjelovac se bo vršila potom ofertalne licitacije dne 10. septembra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu. (Oglas in pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani).

Oddaja popravila železniških mostov na progi Vinkovci-Brod se bo vršila potom ofertalne licitacije dne 10. septembra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Subotici. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji, načrti in predračun pa pri gradbenem oddelku te direkcije).

Oddaja krovskih del na zgradbi skladišča v Celju. Direkcija državnih železnic, gradbeni oddelk v Ljubljani sprejema do 2. septembra t. l. ponudbe glede oddaje krovskih del na zgradbi skladišča v Celju. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti direkciji).

Mariborsko sejsmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 14. avgusta t. l. je bilo pripeljanih 213 svinj, cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari kom. Din 50—70, 7—9 tednov Din 90 do 130, 3—4 mesece Din 150—200, 5 do 7 mesecev Din 300—400, 8—10 mesecev Din 420—500, 1 leto Din 560—750, 1 kg žive teže Din 6—8, 1 kg mrtve teže Din 9—10. Prodanih je bilo 120 svinj.

Nadaljevanje članka »Razlastitev velešum«.

semtertja postale predmet trgovskih spekulacij.

Novi zakon o šumah pač pozna pašniške in gozdne zadruge, celo prisilne zadruge, ki se naj v gotovih slučajih osnujejo. Šumarski zakon predvideva tudi pravico predkupa občine ali države za zadrugne šume, ki se imajo po likvidaciji zadrug prodati tretjim osebam. Toda glasom § 180. gozdnega zakona so določbe o gozdnih zadrugah suspendirane do donošenja posebnega zakona o takih zadrugah. Isti zakon tudi predvideva v §u 106., da se občinske, vaške in plemenske šume sploh ne smejo deliti in da se šume in šumska zemljišča privatnih oseb smejo deliti samo z dovoljenjem državnih oblasti. Pa tudi ta važen zakoniti predpis ima sankcijo samo v §u 149. gozdarskega zakona, ki kaznuje nedovoljeno delitev šum in šumskega zemljišča; dosedaj pa zakonodavec ni na drug izdatnejši način preventivno poskrbel, da se bode ta predpis res spoštoval. Tudi iz teh razlogov ni umestno, da se razlašene velešume pridele gozdarskim in pašniškim zadrugam, ker so te zadruge kot trgovske družbe precej mobilne v svojem poslovanju.

Zakon predpisuje, da se mora ob priliki razlastitve ohraniti celina gospodarskih edinic in upoštevati potrebe šumske industrije na preostalih površinah dotičnega veleposestva. Pravilnik o plačilu odškodnine za razlašene šume čl. 5. pa omejuje ta predpis zakona z določbo, naj se le po mogočnosti ob priliki razlastitve osigura izkoriščana kapaciteta na razlaščenih zemljiščih že obstoječe šumske industrije. Sploh imajo pravilniki, ki so bili izdani na podlagi zakona o likvidaciji agrarne reforme, tendenco, da gredo preko zakona ter urejujejo materije, katere jim v zakonu niso pridržane. Sicer pa tudi ta člen 5. pravilnika določa, da se ima potrebe šumske industrije na preostalih zemljiščih presoditi po zakonu o zaščiti domače lesne industrije od 15. marca 1929. člen 1. in 2. Člen 1. tega zakona ima namen zagotoviti potrebni les iz državnih šum za take žage, ki so sposobne za uspešno delo in imajo letno kapaciteto okrog 14.000 m³ tehničnega lesa. Iz tega bi se dalo sklepati, da zakonodavec hoče industriji na preostalem zemljišču zagotoviti vsaj toliko lesa, kot je odgovarja kapaciteti dotične žage, vsekakor pa najmanj (ali največ?) 14.000 m³ tehničnega lesa.

Medtem ko odst. 2. in 7. §a 24. govori o razlastitvi šum, isti paragraf na drugih mestih govori o razlastitvi šum in šumskih zemljišč. Ker novi zakon sam ne definira pojma šume oziroma šumskih zemljišč, treba je v svrhu pravičnega tolmačenja pritegniti zakon o šumah; pa tudi ta zakon sam teh pojmov ne definira, nego to definicijo prepušča osnovnemu nauku o šumah. V tem oziru so pač merodajna izvajanja prof. Ugrenovića v novi izdaji zakonov i propisov o šumah i pilanah iz leta 1930. V smislu teh izvajanj je med šume šteti tudi vse pašnike in tudi parke na absolutno šumskem tlu, ki je trajno nesposobno za vsako drugo kulturo. Prof. Ugrenović navaja, da je za pravni zakonski pojem šume uporabiti sledeče kriterije: ekonomski cilj, nesposobnost zemljišča za drugo vrsto kulture, potrebe paše in indirektna potreba šumskega gospodarstva. Vsekakor je potrebno, da se pravilno definira šuma in šumsko zemljišče, ker § 24. zadnji odstavek cit. zakona določa, da veleposestniku ostane v Dravski banovini najmanj 1000 ha šume na prosto razpolaganje, torej šume, ne splošno šumskega zemljišča. — Iz istih razlogov je treba pravilno določiti tudi pojem: celina gospodarskih edinic, ker § 24. naravnost predpisuje, da se morajo pri razlastitvi take celote ohraniti. Tudi ta pojem je mogoče določiti samo na podlagi nauka o šumskem gospodarstvu, ker zakon sam tega pojma expresse verbis ne definira; pač pa pravilnik v členu 5. govori o tem, da morajo ambulantne komisije na licu mesta ugotoviti gospodarsko pripadnost ter ekonomsko stanje razpoložljivih šumskih površin ter mogočnost ustvarjanja novih gospodarskih celin.

Velike pomisleke vzbujajo določbe nove zakonodaje, s katerimi se določa

odškodnina za razlašene velešume. § 31. zakona enostavno določa, da se bode odškodnina in način izplačila določilo s pravilnikom; ta pravilnik je bil obelodanjen 18. julija t. l. Predno se pečemo s tem pravilnikom, treba je najprej nekaj spregovoriti o razlastitvi sploh. Komentar TR je mnenja, da se v tem slučaju ne gre za eksproprijacijo v smislu § 365. o. d. z., ki dopušča razlastitev zasebne imovine proti primerni odškodnini v splošno dobro. Določbe bivšega Ustava o razlastitvi splošno in velešum posebej, so razveljavljene in radi tega je treba na ta slučaj razlastitve uporabiti druge obstoječe zakone, pred vsem pa splošno določbo §a 365. o. d. z. Določba tu veljavnega privatnega prava, posebno §a 365 o. d. z. ima še zakonodavski moč; zakon pa obdrži svojo moč, dokler ga zakonodavec sam ne spremeni ali pa izrečno razveljavi, kakor to določa § 9. o. d. z. S pravnega stališča je pač vprašljivo, ali je enostavno pravilnik ministra v stanu spremeniti ali razveljaviti kak zakon. Sicer § 31. cit. zakona določa, da se bode odškodnina določila potom pravilnika, vendar tako zakonsko pooblastilo ne more nadomeščati zakona samega. Težko je tedaj razumljivo, zakaj se določbe o odškodnini niso naravnost vzele v zakon; s tem bi se vsekakor ustvarila neizpodbojna zakonska podlaga. Komentar TR stoji na stališču, da se v tem slučaju gre za razlastitev sui generis čisto javnopravnega značaja. Te prisilne pravne konstrukcije pa ni treba, ker je zakonodajca po svetovni vojni v raznih državah uvedla tudi razlastitev proti omejeni odškodnini ali pa celo brez odškodnine. Literatura še ni zaključila spora o veljavnosti takih razlastitev; treba pa je računati z nastalimi pravnimi razmerami, ki so posledica prodirajočega državnega socializma. Judikatura se je s tem vprašanjem še malo pečala, posebno ne pri nas, ker za to ni bilo prilike. Vsekakor je dovolj pomislekov, posebno zoper določbo § 32. cit. zakona o odškodnini za neplodna zemljišča in zemljarine prosta zemljišča, ki se razlasti brez odškodnine, in zoper § 34. glede razlastitve zgradb, za katere se plača odškodnina samo do višine vrednosti gradbenega materiala.

(Dalje prihodnjic.)

Gospodarski stroji in orodje bo razstavljeno v posebni skupini na letošnjem jesenskem ljubljanskem velesejmu od 29. avgusta do 9. septembra. Zastopani bodo izdelki naše države, Avstrije, Češkoslovaške, Holandije, Francije, Italije, Kanade, Madjarske, Nemčije, Švedske in Amerike. Naši gospodarji bodo imeli tu najlepšo priložnost, da si izberejo pluge, brane, kosilne stroje, mlitnice, čistilnice, slamoreznice, pluge za okopavanje in osipanje, traktorje, lokomobile, motorje in veliko število najrazličnejšega orodja. Večina strojev bo v obratu, gnanih z lokomobilami, motorji in električnim tokom.

Nov reliefni zemljevid Dravske banovine, ki bo razstavljen na Tujsko-prometni razstavi, bo za našo javnost izredna pridobitev in prav poseben učni pripomoček za spoznavanje naše ožje domovine. Toda ne samo za šole, z uspehom bodo ta zemljevid uporabljali tudi potniki, predvsem avtomobilisti, ker bodo ceste za automobile posebej označene. Na karti bodo dalje zaznamovani vsi letoviški kraji in razvidna vsa elektrifikacija v banovini. Zemljevid bo v resnici poseben svoj vrste. Tujsko-prometna razstava se vrši v okviru jesenske prireditve ljubljanskega velesejma od 29. avgusta do 9. septembra.

Vinska razstava na ljubljanskem velesejmu od 29. avgusta do 9. septembra t. l. bo obsegala prodajo vina in sicer namiznega in buteljčnega in bo nudila obiskovalcem priliko, da se pouče o kakovosti naših prvovrstnih domačih vin. Zastopana bodo vsa vina iz najvažnejših vinskih okolišev bivše mariborske kakor tudi ljubljanske oblasti. Vina se bodo točila v malih kozarcih in tudi kupčija se bo lahko sklepala ob tej priliki. Razstavo bo organiziralo Vinarsko društvo v Mariboru.

Opozorjamo na današnji oglas Mednarodnega velesejma v Pragi, ki se vrši 6. do 13. septembra t. l.

XVI. zagrebški velesejem

od 29. avgusta do 7. septembra 1931

SPLOŠNI MEDNARODNI VZROČNI VELESEJEM
s specialnimi sejmi:

Stavbarstvo	Razstava in sejem
Hotel-Hiša-Kuhinja	volne in prediva
Industrija živil	Tekstilno blago
Kmetijstvo	Krznino in koža
Mala domača obrt	Papir
	Higijenska razstava

5. in 6. septembra 1931

RAZSTAVA DOMAČE IN SEJEM INOZEMSKÉ
PLEMENSKE ŽIVINE

Pri vnaprejšnjem kupljenju velesejemski legitimaciji na jugoslovanskih železnicah in jadranskih parobrodih 50%, v sosednjih državah 25—30% popusta

Države Vzhod. Evrope kot državna in gospodarska telesa.

Dr. Friedrich Kürbs, profesor na trg. visoki šoli v Königsbergu, je izdal pravkar v založbi Ferd. Enke, Stuttgart, knjigo: »Die osteuropäischen Staaten Polen, Litauen, Lettland, Estland als Staats- und Wirtschaftskörper«. Delo združuje znanstveno kvaliteto s praktično smoternostjo. Da ima Nemčija veliko zanimanja za gospodarski razvoj imenovanih držav, je znano in razumljivo in se tudi knjiga nato ozira. Pri vsem tem je pa zelo objektivna in vsebuje kljub majhnemu obsegu obilico snovi, ki bo zanimala tudi bolj oddaljene dežele in njih gospodarske kroge. Zato jo moremo z mirno vestjo priporočati tudi našim jugoslovanskim krogom; obravnavana je v knjigi cela vrsta vprašanj o onih agrarnih državah, ki spominjajo večkrat na jugoslovanske probleme. Poleg tega zasluži n. pr. Poljska našo polno pozornost. Vemo, da dela ta dežela v zadnjem času intenzivno na izgradbi svojih kulturnih in gospodarskih zvez z vsem Balkanom in zlasti še z Jugoslavijo. Zato zasluži delo, ki obravnava politiko, zgodovino, narodopisje in posebno še gospodarstvo Poljske, tem večjo pozornost. Tudi večkratni skupni nastopi vzhodnih in jugovzhodnih agrarnih držav Evrope v agrarno-trgovsko-političnih vprašanjih povečajo zanimanje za razmere v omenjenih državah. Profesor Kürbs more slediti razmeram iz neposredne bližine — Königsberg ni daleč od nobene teh držav — in ta močna zveza s snovjo pride v knjigi tudi res prav dobro do izraza.

PADEC ZAVAROVANIH DELAVCEV V SLOVENIJI

Okrožni urad za zavarovanje delavcev daje za mesec junij o stanju zavarovanec naslednje poročilo:

Padec zavarovanih delavcev od lanskega leta znaša v juliju —4630, t. j. približno toliko kot predhodni mesec —4833. Naša gospodarska kriza se je stabilizirala na sedanji višini. Isto je pričakovati v prihodnjih mesecih. Interesantno je dejstvo, da je gospodarska kriza moške delavce (relativno) še enkrat tako hudo prizadela kot ženske delavce. Razvidno je to iz okolnosti, da na vsako zavarovano žensko odpade dva moška zavarovana, dočim na vsako odpuščeno žensko odpadejo kar štirje odpuščeni moški delavci. Zdravstvene razmere so relativno ostale nespremenjene. Odstotek bolnikov (vštevši porodnice) se je znižal za neznatnih —0,06%. Pač pa se je znižalo absolutno število bolnikov za —181 oseb radi padca števila zavarovancev. Povprečna dnevna zavarovana mezda (katere odgovarja nekako povprečnemu dnevniku delavskemu zaslužku) se je znižala za Din —0,27. Radi gospodarske krize se začele torej občutno padati tudi delavske plače. Interesantno je zopet dejstvo, da plače ženskih delavcev neprimerno hitreje padajo (za Din —0,59) kot plače moških delavcev (za Din —0,04). Karakteristikum sedanje gospodarske krize je torej ta, da se prioriteto odpuščajo moški (kvalificirani!) delavci in da se plače ženskih (nekvalificiranih!) delavcev znižujejo. Celokupna dnevna zavarovana mezda je padla za Din —150.550—. Padec bolniških prispevkov znaša torej dnevno —9000,0 dinarjev ali mesečno skoraj en četrt milijona. Tudi naše socialno zavarovanje se mora torej boriti s težkimi posledicami gospodarske krize.

Vpisale so se izpremembe in dodatki pri nastopnih firmah:

Sedež: Ljubljana.
Besedilo: H. Weber & Co., družba z o. z.

Na občnem zboru dne 20. junija 1931. se je spremenil prvi odstavek odstavka VI. družbene pogodbe.

Vpiše se poslovodkinja Weber Ivana, trgovka v Ljubljani, Kralja Petra trg št. 8.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 4. julija 1931. — Firm 609 Rg C III 158/6.

*

Sedež: Maribor.
Besedilo: Žibert, trgovina s čevlji in modnimi predmeti, družba z o. z.

Družba se je razdružila in prešla v likvidacijo. Besedilo likvidacijske firme: Žibert, trgovina s čevlji in modnimi predmeti, družba z o. z. v likvidaciji.

Likvidatorji: Žibert Elizabeta in Jurin Pavla, obe trgovki v Mariboru.

Okrožno kot trgovsko sodišče v Mariboru, dne 6. avgusta 1931. — Firm 585/31 — Rg C II 35/6.

*

Sedež: Sv. Lenart v Slov. gorah.
Besedilo: Jos. Sedmink, nasl. Srečko Krajnc, Sv. Lenart v Slov. gorah.

Obratni predmet: Trgovina z mešanim blagom na drobno, razven trgovine z deželnimi pridelki in manufakturnim blagom na debelo, potem trgovina z jajci in mlekom.

Okrožno kot trgovsko sodišče v Mariboru, dne 3. avgusta 1931. — Firm 687/31 — Rg A I 247/3.

*

Sedež: Stična.
Besedilo: Koščak & Trost, družba z omejeno zavezo.

Spremenil se je § 15 družabne pogodbe in se glasi:

Poslovodja družbe je odslej samo Koščak Josip.

Izbrise se poslovodja Trost Humbert.

Okrožno kot trg. sodišče v Novem mestu, dne 3. avgusta 1931. — Firm 243/31 — Rg C I 114/2.

OGLEDALA

vseh vrst, velikosti in oblik

STEKLO

zrealno 6—8 mm, mašinsko 4—6 mm, portalno, ledasto, alabaster i. t. d.

SPECTRUM D. D.

LJUBLJANA VII — Telefon 23-43
ZAGREB CELOVŠKA 81 OSIJEK

Gospodinjje posetite na velesejmu, ki e bo vršil od 29. avgusta do 9. septembra v Ljubljani, razstavo Novodobno gospodinjstvo, peljite tja tudi svoje hčere, sinove in može, da vsi izkažete čast gospodinjstvenemu delu ter ga priznate kot prvi in najvažnejši poklic žene!

JUGO-RADIATOR
LASTNIK FRIDRIK HERTLE. Podjetje za moderne centralne kurjave, parne pralnice, parne kuhinje, sušilnice in zdravstvene opreme.
LJUBLJANA, KOLODOVRSKA UL. ŠT. 18. — Telefon 3482

Mlekarska in sirarska razstava na ljubljanskem velesejmu v Ljubljani od 29. avgusta do 9. septembra t. l. bo obsegala prodajo najraznovrstnejših mlečnih izdelkov, sira in masla, pa tudi propagando za večjo uporabo mleka v naših krajih. Ne le iz zdravstvenih ozirov, temveč tudi s splošno gospodarskega stališča se hoče propagirati večjo uporabo mlečnih izdelkov in pokazati smotreno produkcijo zadrugnim potom. Prodajal se bo sir na debelo in drobno, istotako tudi kisl mleko, jogurt, kefir itd. Razstavo bo organiziralo Centralno mlekarsko društvo v Ljubljani.

A. Ogris:

0 žitnih monopolih.

(Konec.)

Podobno, kakor naša država, kupuje tudi Bolgarska od kmetov žito po zvišanih cenah, vendar pa država sama žita ne izvažata, marveč ga prodaja izvoznim družbam, ki so pa v inozemskih rokah; izguba se krije iz drž. dohodkov (letno več sto milij. lejev). Nemčija je začetkom l. 1930. uvedla koruzni monopol, ker je hotela pomagati pridelovalcem rži na ta način, da je usmerila večjo potrošnjo tega žita v krmilne svrhe namesto ječmena, ki se je uvažal; da koruza kot nadomestno krmilo rži pri tem ne spodrine, se je moral uvoz koruze, ko ni bilo mogoče izposlovati pristanek drugih držav (Jugoslavije) na zvišbo uvozne carine na koruzo, monopolizirati. Začetkom l. 1931 je uvedla tudi Švedska podoben monopolni sistem, po katerem je švedska monopolna družba dolžna prevzeti po ceni, ki jo določa država, vsako količino tuzemskega žita, ki se ji ponudi; ta družba ima izključno pravico, žito uvažati, in ga prodajati doma po mešani srednji ceni. Kratko dobo je veljal žitni monopol tudi na Portugalskem.

Žitnemu monopolu se marsikaj prigovarja, medtem ko nahaja na drugi strani mnogo entuzijastične hvale in budi, ker je še manj preizkušeno sredstvo, pretirana pričakovanja. Prigovarja se mu predvsem to, da so stroški monopolne organizacije zelo visoki, verjetno višji, kakor stroški carine, in da zadenejo v obliki davkov, ki se morajo uvesti, da se izguba pokrije, vse prebivalske sloje, zlasti ubožnejše prebivalske plasti; to mora tudi v obliki trošarin povrniti finančnemu ministru pomanjkljaj, ki nastane zato, ker odpadejo carinski dohodki od žitnega uvoza. Isto, kar nudi monopol, se pravi, se more doseči mnogo ceneje, namreč s kontingentiranjem uvoza in s sistemom individualnih uvoznih dovoljenj, kakor se to prakticira n. pr. na Čehoslovaškem; ker v komisiji, ki podeljuje uvozna dovoljenja, sodelujejo zastopniki kmetijstva, trgovine, države, obrtnikov in industrije, interesi posameznih poklicnih slojev ne pridejo v tako veliko nevarnost, da bodo hudo zastopavljeni.

Nadalje se pravi, da je nakupni in prodajni aparat monopola okoren, ter da se nikakor ne more prilagoditi spremenljivim tržnim razmeram, kakor zasebni trgovec. Monopolna organizacija zahteva mnogo sitne kontrole ter mora po vsej deželi postaviti ter vzdrževati številna draga skladišča in shranjevali v njih precejšne količine blaga; v pasivnih deželah zato, ker količina tuzemske žetve ni stalna in ni znana vnaprej in je treba imeti zaloge pripravljene, v aktivnih deželah pa radi tega, ker je treba počakati da v inozemstvu nastanejo ugodne cenovne razmere. Ti stroški se seveda precej lahko znižajo, ako dajo žitnemu monopolu svoja skladišča na razpolago vojaške uprave in železnice ali če se po ceni najamejo zasebna skladišča.

Pravi se tudi, da žitni monopol ne more biti pravičen. Kajti ako se žitni monopol omeji le na žito, tedaj so prikrasani oni poljedelci, ki se pečajo z živinorejo, in ki pridelujejo drugačne poljedelske pridelke, povrtnino, hmelj in druge industrijske rastline, vino itd. Že radi tega, nadalje pa tudi vsled obče zveznosti cen in medsebojne nadomestljivosti nekaterih žitnih vrst in pridelkov, se bi morala monopolno zaščititi tudi krmila, krompir in sploh vsaka vrsta kmetijskih pridelkov, čim se zaradi padanja cen znajde v krizi. Pri tem, tako se pravi, se je treba ozirati tudi za interese onih industrij, ki pridelujejo prizadete deželne pridelke.

Zagovornikom žitnega monopola, ki se sklicujejo na nekatere ugodne plati vojnih central, odgovarjajo nasprotniki žitnega monopola, da še ni nikakšen dokaz na njegovo občo porabnost, ako se je žitni monopol morda kje obnesel v vojni. Saj je v vojnem času narokovala uvedbo monopola samo skrajna nujna in delovati je mogel vendar samo zato, ker je država producentu žito takorekoč konfiscirala ter ga plačevala po nižjih cenah in k temu še z denarjem, ki mu je kupna moč že precej opešala. Danes pa mora monopol oddajno oziroma nabavno ceno kalkulirati vsaj tako, da

preveč ne doplača pa vseeno še vzdržuje rentabilnost domače žitne produkcije. Cena se mora torej gibati blizu tuzemskih produkcijskih stroškov. Tu pa nastane zopet delikatno vprašanje: po katerih produkcijskih stroških, ali po najvišjih ali po najnižjih ali pa nekakšnih srednjih in kako določiti te srednje stroške tako, da ne bo velikih krivic, ko vendar pravi strokovna statistika, da spada izračunavanje srednjih stroškov poljedelske produkcije k najtežje izvedljivim nalogam statističnega raziskovanja. To velja posebej tedaj in tam, kjer so poljedelske razmere po posameznih pokrajinah države precej nenekane.

Argumentira pa se tudi tako-le: monopol je predrag in nepotreben obenem še zato, ker žitne cene vendar danes niso več tako važne za poljedelstvo ali celotno narodno gospodarstvo, kakor še pred polstoletjem. V pretežnem delu Evrope tvori izkupiček za žito le neznamen del dohodkov poljedelskega prebivalstva. Pridelovanje žita naj se, kolikor ga je preveč, rajši opusti, kmetija pa naj se naravna na bolj intenzivno agrarno kulturo. Cemu se sploh vračati k vezanemu gospodarstvu nesrečnih vojnih let, obremenjevati državo s posli, katerim ni kos, ter omejevati svobodo gospodarske podvzetosti še bolj, kakor se itak že preveč omejuje? Zakaj podraževati potrošnikom hrano v dobi, ko je cena žita in kruha po vsem svetu tako nizka in s tem vstvarjati obrti ter industriji višje mezdne režije, ki povečujejo brezposelnost? Cemu navesti z monopolom državi velike žrtve, ki niso v nikakšnem razmerju s koristmi, ki jih monopol dejansko prinaša?

Končno se pogostoma prigovarja, da postane krušna cena — posebno v parlamentarnih državah — predmet političnih borb, kar zastruplja javno življenje. Zbog tega je ugodno funkcioniranje monopola še precej zavisno od načina, kako in iz kakšnih zastopnikov se sestavljajo komisije, ki odločajo o nakupnih in oddajnih cenah. Ako se vrši izbira osebja po strokovnih in političnih vidikih obenem, se naprti monopolski organizaciji še več rizikov nego jih po naravi monopola ima.

Nekaj povsem drugačnega, nego so žitni monopoli v Zapadni Evropi, je žitni monopol Sovjetske Rusije. Ta je bila primorana poddržaviti sploh vso vnanjo trgovino, ker bi se sicer kolektivistični gospodarski sistem ne mogel vzdržati. Ker pa kupuje in prodaja ruska država na lasten račun in rizik in z lastnimi organi in brez velikega ogleda na lastne produkcijske stroške, tega trgovanja ne moremo več presojati po načelih zasebnega kapitalističnega gospodarstva. Ruska država vzame, takorekoč konfiscira, žito pridelovalcem po smešno nizkih cenah, ki jih sama določa, in jih plača z denarjem, ki je z njim malo kaj začeti. Medtem ko se menda 95% civilnega prebivalstva niti enkrat na leto do sitnega ne more najesti in razsaja v posameznih pokrajinah celo lakota, izvažata in prodajata ruska država že precejšne količine žita po tako nizkih dumping-cenah, s katerimi na evropskem zapadu ne more konkurirati nobeno kmečko gospodarstvo, pa naj si pride žito s še tako neznatnimi troški.

Podoben monopol, kakor Rusija, je 1. aprila t. l. uvedla tudi Perzija, pa ga bo menda opustila, čim se ji posreči izvesti valutno reformo.

Že v 24 urah barva, plesira in kemično snaki oblike, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, munga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH.

Zveza za tujski promet v Ljubljani bo razstavila jeseni na ljubljanskem velesejmu, ki se bo vršil od 29. avgusta do 9. septembra, pregledno karto slovenskih zdravilišč in letovišč z lučkami, relief Dravske banovine in relief Vintgarja, kartone z različnimi poučnimi stavki, ves material, ki ga je izdala Zveza od svojega začetka in kar ga je izdal Putnik in umetniške slike naših krajev.

Naročajte in podpirajte
»TRGOVSKI LIST«!

Razstava zelenjave na jesenskem velesejmu v Ljubljani bo pokazala našim zelenjadarjem, pa tudi kmetijskim vrtarjem katero zelenjavo moramo v današnjem času gojiti s posebnim ozirom na pospeševanje tuzemskega prometa. Gotovo je važno tudi vprašanje vpeljave dobrih sort za večje pospeševanje te panoge. Priznani zelenjadarji bodo razkazali tukaj svoje uspehe zadnjih dveh let. —

Ljubljanska borza

Tečaj 21. avgusta 1931.	Povpraševanje Din	Ponudbe Din
DEVIZE:		
Amsterdam 100 h. gold.	2286.89	2293.73
Berlin 100 M	—	—
Bruselj 100 belg	789.49	791.85
Budimpešta 100 peno	—	—
Curich 100 fr	1102.65	1105.95
Dunaj 100 šilingov	796.65	799.05
London 1 funt	276.55	276.37
Newyork 100 dolarjev	5657.98	5674.98
Pariz 100 fr.	222.24	222.90
Praga 100 kron	167.93	168.43
Prst 100 lir	296.49	297.39

Veletrgovina

A. Šarabon

v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago
več vrst žganja, moko
ter deželne pridelke —
kakor tudi raznovrstno
rudninsko vodo

Lastna pražarna za
kavo in mlin za dišave
z električnim obratom

Telefon 26-66

Zacherlin

mrčesni prašek v originalnih steklenicah in škatlicah uniči ves mrčes.
Dobiva se povsod. — „Zacherlin“,
Ljubljana, Beethovnova ulica šte. 16.

od 30. avgusta do 3. sept. 1931

Vzorčni sejem v 40 sejmskih palačah v notranjosti mesta.
Sejem stavbnih, pohištvenih in pogonskih potrebščin v dvoranah 1, 2, 3, 4, 6, 11, 12, 19 in 20 sejmskega prostora. — Obsežna in pregledno urejena ponudba!
Zahtevajte pojasnila in podatke o ugodnostih in potnih olajšavah od

W. ERKEN-A, ZAGREB

Starčevićev trg 6/I, telefon 75-91, brzojavni naslov: Erkenag Zagreb
ali po Službenega urada Lipskega velesejma Beograd, Knez Mihajlova 33

Izvoz svežega sadja v Čehoslovaško in preko Čehoslovaške do nemške in poljske meje.

(Po »Glasniku Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine«.)

A = grozdje pakirano 5 ton. post. C = jabolka nepak. 10 ton ala rinf. p.
B = jabolka pakirana 5 ton. post. D = češplje pakirane 5 ton. post.
V Din za 100 kilogramov

		Bohumin	Bratislava Hlavne nadraži	Brno	Decin Dolni nadraži	Karlovy Vary Horní nadraži	Mariánske Lazne	Olomouc Hlavne nadraži	Petrovice u Bohumina Státní hranice	Praha Masarykov nadraži	Pízen
Celje	A	69.20	45.20	58.95	84.80	99.35	92.80	63.40	70.85	79.50	86.75
	B	68.70	44.70	58.45	84.30	90.85	91.50	62.90	70.35	79.00	86.25
	C	50.45	22.85	43.35	60.65	64.95	65.30	46.55	51.55	57.30	61.35
	D	68.70	44.70	58.45	84.30	90.85	91.50	62.90	70.35	79.00	86.25
Gor. Radgona	A	66.00	42.00	55.75	81.60	88.15	88.80	60.20	67.65	76.30	83.55
	B	65.50	41.50	55.25	81.50	87.65	88.30	59.70	67.15	75.80	83.05
	C	47.95	30.35	40.85	58.15	62.40	62.80	40.05	49.05	54.80	59.35
	D	65.50	41.50	55.25	81.50	87.65	88.30	59.70	67.15	75.80	83.05
Ljutomer	A	64.70	40.70	54.45	80.30	86.85	87.50	58.90	66.35	75.00	82.25
	B	64.20	40.20	53.95	79.80	86.35	87.00	58.40	65.85	74.50	81.75
	C	46.80	29.20	39.70	57.00	61.25	61.65	42.90	47.90	53.65	58.20
	D	64.20	40.20	53.95	79.80	86.35	87.00	58.40	65.85	74.50	81.75
Pragersko	A	65.65	41.65	55.40	81.25	87.80	88.45	59.85	67.30	75.95	83.20
	B	65.15	41.15	54.90	80.75	87.30	87.95	59.35	66.80	75.45	82.70
	C	47.65	30.05	40.55	57.85	62.10	62.50	39.75	48.75	54.50	59.05
	D	65.15	41.15	54.90	80.75	87.30	87.95	59.35	66.80	75.45	82.70
Ptuj	A	64.60	40.60	54.35	80.20	86.75	87.40	58.80	66.25	74.90	82.15
	B	64.10	40.10	53.85	79.70	86.35	86.90	58.30	65.75	74.40	81.65
	C	46.80	29.20	39.70	57.00	61.35	61.65	38.90	47.90	53.65	58.20
	D	64.10	40.10	53.85	79.70	86.35	86.90	58.30	65.75	74.40	81.65
Slovenjgradec	A	71.95	47.95	61.70	87.55	94.10	94.75	66.15	73.60	82.25	89.50
	B	71.45	47.45	61.20	87.50	93.60	94.25	65.65	73.10	81.75	89.00
	C	52.45	24.85	45.35	62.65	66.95	67.30	48.55	53.55	59.30	63.85
	D	71.45	47.45	61.20	87.50	93.60	94.25	65.65	73.10	81.75	89.00

Motvoz Grosuplje

domač slovenski izdelek • Svoji k svojim!

Tovarna motvoza in vrvarna d. d.
Grosuplje pri Ljubljani

Lovro Rozman

Specijalna delavnica tehtnic, uteži in drugih meril

Ljubljana Pred Prulami 5
Tel. št. 29-97

Podeželskim trgovcem

priporočamo nadrobno prodajo našega „ISOLA“, sijajno preizkušenega sredstva za izolacijo zidovja proti vlagi in osušitev vlažnih prostorov. Zelo dober prodajni predmet!

LJUBLJANSKA KOMERCIJALNA DRUŽBA
LJUBLJANA, Bleiweisova 18

SPEDICIJSKO PODJETJE

R. RANZINGER LJUBLJANA

Telefon št. 20-60

prevzema vse v to stroko spadajoče posle. Lastno skladišče s direktnim tlom od glav. kolodvora
Carinsko skladišče. Mestne trošarine prosto skladišče. Carinsko posredovanje. Prevoz pohištva s pohištvenimi vozovi in avtomobili

KLIŠEJE

vseh vrst po fotografijah ali risbah
izvršuje
najsolidnejše
klišarna
ST. DEU
LJUBLJANA
DALMATINOVA 13

LJUBLJANSKI VELESEJEM

„Ljubljana v jeseni“ - „Kraljev teden“
od 29. avgusta do 9. septembra 1931

Posebne razstave: Tujski promet, razstava slovenskih mest. Kmetijstvo (mlekarnstvo in sirarstvo, jajca, čebelarstvo, vinarstvo, zelenjadarstvo, perutnina, kuni, kmetijski stroji). Higijena. Novodobno gospodinjstvo. Pohištvo — stanovanjska in hotelska oprema. Industrijski in obrtni oddelek.

Za časa velesejma velike slavnosti »Kraljev teden«. (Operne in dramske predstave na prostem, glasbeni festival itd.).

Legitimacije po 30 Din prodajajo denarni zavodi, železniške postaje, trgovske organizacije, biljetarne »Putnika«, velesejski urad.

50% popust na železnicah. Razstavišče obsega 40.000 m², 10 razstavnih zgradb.

Stanovanja preskrbljena.

Mednarodni velesejem v Pragi

6.—13. septembra 1931

Svetovni velesejem, na katerem so zastopani narodi in države

Znižana vožnja za brzovlake in navadne vlake: Jugoslavija 25%, Čehoslovaška 33%, Avstrija 25%

Pojasnili **Alloma Company Ljubljana, Aleksandrova 2**
in legitimacije **Čehoslovaški konzulat v Ljubljani**
daje: „Putnik“, Ljubljana, Dunajska cesta 1

Iv. Brunčič

stavbni in pohištveni pleskar in ličar

Izvršuje vsa v to stroko spadajoča dela ter se toplo priporoča cenjenim naročnikom.

Ljubljana, Kolodvorska 23

Cene zmerno, delo solidno, postrežba točna

Telefon 34-76

Naznanilo

slav. občinstvu in cenj. zavodom, da staro renomirano splošno kleparsko in inštalacijsko tvrdko vodijo naprej

JAKOB FLIGL. dediči

Poslovalnica in delavnica: Rimška cesta 2 in Gregorčičeva ulica 5

Telefon št. 33-53

Splošno mizarstvo, raznovrstno pohištvo, pisarniške opreme
izgotavlja solidno in po ugodni ceni

Parizek Karl

mizarstvo

Ljubljana

Cegnarjeva ulica št. 4.

Trgovci, čitajte
Trgovski list!

Brzjaviti: **Krispercoloniale Ljubljana** — Telefon št. 2263

Ant. Krisper Coloniale

Lastnik: **Josip Verlič**

Veletrgovina kolonialne robe. **Ljubljana** Zaloga špirita, raznega žganja in konjaka.
Veleprazarna kave. **Dunajska cesta 33** Mineralne vode.
Mlini za dišave.
Točna postrežba Ustanovljeno leta 1840 Ceniki na razpolago

Alojz Arhar

Konces. elektrotehnično podjetje

Ljubljana VII, Celovška cesta 80

Prevzema vsa električna dela in inštalacije pod ugodnimi pogoji. Jamči se za solidno delo in nizke cene.

Brezobrestna posojila

za zidavo hiš, za nakup hiš in posestev, za prevzem hipotek na hišah in posestvih daje svojim članom

„**JUGRAD**“

Jugoslovanska gradbena in kreditna zadruga r. z. z. o. z.

v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 35/1

Krajevno zastopstvo Maribor, Aleksandrova cesta št. 48

Pravila proti plačilu Din 5 — v znamkah. Za odgovor prosimo znamko. Uradne ure od 8. do 12. in 14. do 18.

OPEKO

prvovrstno, v vsaki množini, nudi po najnižjih dnevnih cenah
opekarna JOŽE ORAŽEM ml.
Sr. Gameljne, p. št. Vid nad Ljubljano

Koncesijonirano elektrotehnično podjetje

ALEKSANDER KOZIČ

LJUBLJANA, Cesta v Rožno dolino 44. Telefon 30-41

Se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela. Izvršitev strokovnjaška. Cene zmerno.

DELNIŠKA DRUŽBA PIVOVARNE „UNION“, LJUBLJANA

PIVOVARNA IN SLADARNA

Tovarna za špirit in kvas v Ljubljani I poštini predal 45.

priporoča svoje izborne izdelke, in sicer: svetlo in črno pivo v sodih in steklenicah, pekovski kvas, čisti rafinirani in denaturirani špirit.

PODRUŽNA PIVOVARNA v Mariboru

Telefon: Ljubljana 2310 in 2311 — Maribor 2023
Brzjaviti: Pivovarna Union Ljubljana — Maribor

Knjige, časopise, račune, vizitke, memorande, kuverte, tabele, lepake, letake, naročilnice v blokkih s poljubnim številom listov, barvotiske, cenike kakor tudi vse druge tiskovine dobavlja hitro in po zmernih cenah

TISKARNA MERKUR

Telefon 25-52

Ljubljana, Gregorčičeva 23

Lastna knjigo-veznica